

ALUEELLINEN
KEHITTÄMISTEHTÄVÄ
TURKU

Lounais-Suomen yleisten kirjastojen mediakasvatussuunnitelma

FL Leena Pylkkö

Informaatikko, Turun kaupunginkirjaston alueellinen kehittämistehtävä

Alueellinen mediakasvatus- suunnitelma – miksi ja miten

- Satakunta ja Varsinais-Suomi, yhteensä 44 kuntaa
- Laki yleisistä kirjastoista: monipuolisten lukutaitojen edistäminen
- Opas, jonka avulla jokainen voi hahmottaa tai kehittää omaa tekemistään/
tai oman kirjaston toimintaa
- Tietoa yleisten kirjastojen tekemisistä kansallisille toimijoille

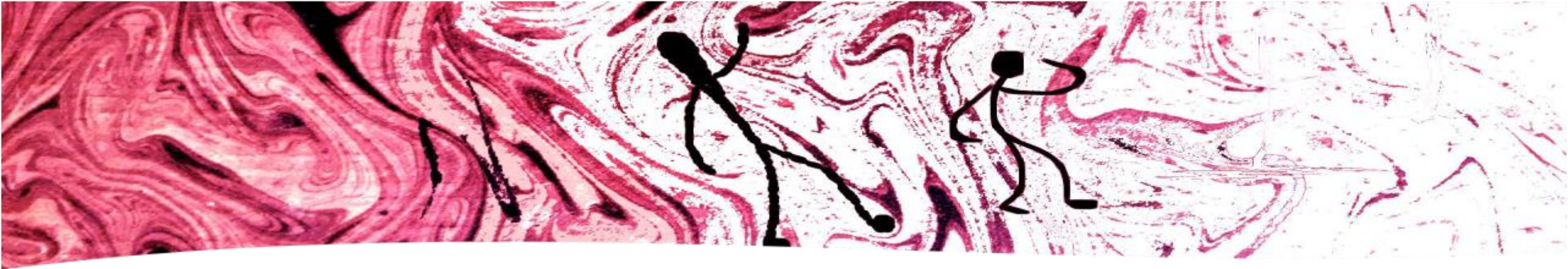
- Laadittu projektissa 2019-20, entisten suunnitelmien pohjalle
- Esitely eri kirjastokimpoissa, eri aihealueiden asiantuntijat osallistuneet kirjoittamiseen (lapset ja nuoret, seniorit, lähestyvät palvelut, vankilatoiminta...)
- Vastuu etenemisestä ja sen arvioinnista Turun alueellisen kehittämisen nk. “osaamisen kehittämisryhmälle”

Laaja käsitys mediakasvatuksesta

*Mitä me ei olla:
materiaalivarasto!*

- Kirjastolaki: monipuolisten lukutaitojen edistäminen
- Mediakasvatus johtaa monilukutaitoon
- Kaikki tiedonhakuun, kriittiseen lukutaitoon, kirjastonkäytön opastukseen, kirjojen ”käyttöön” liittyvä opastus ja tapahtumatoiminta luetaan kuuluvan mediakasvatukseen
- Kirjaston aineistoinen voi nähdä tienä erilaisiin tiedon, tarinoiden ja osallistumisen maailmoin. Kirjastoammattilainen = mahdollistaja.
- Digituki, eli asiakkaiden opastaminen älylaitteiden käytössä siten, että voivat itsenäisesti hoitaa digitaalista viranomaisasiointia
- Kirjastoissa hyvä pohja tälle työlle: kriittistä lukutaitoa tai tulkintataitoja ei ole ilman **sivistystä – eikä peruslukutaitoa.**

Suunnitelman osat

1. Suunnitelman tarkoitus
2. Laaja käsitys mediasta
3. Mediakasvatus ja opetussuunnitelmat
 - Esim. eri luokka-asteiden ryhmäkäyntien tavoitteet
4. Aikuiset ja erityisryhmät
5. Opastaminen digiasioissa
 - Digituen antaminen Yleisten kirjastojen neuvoston suositusten mukaan
6. Kehittäminen ja arviointi
7. Alueen suunnitelman suhde kansallisiin toimijoihin
 - Opetus- ja kulttuuriministeriön kansallisten mediakasvatuslinjausten mukainen.
8. Mediakasvatusmateriaaleja tarjoavia tahoja

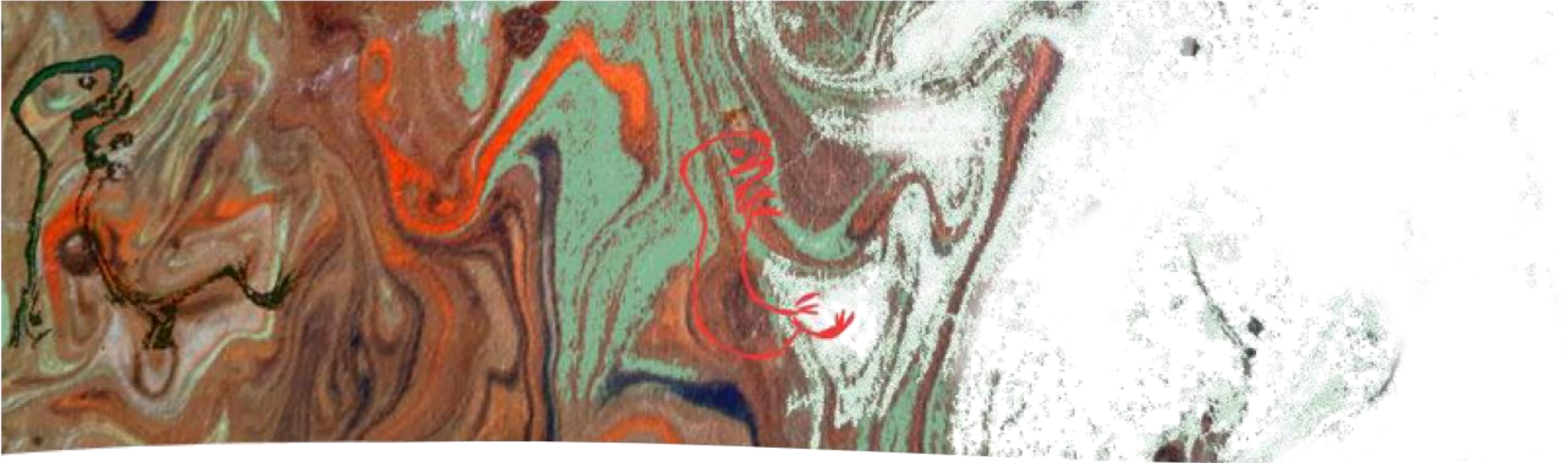
+ Samma på svenska. Olemme kaksikielinen alue.

Lapset ja nuoret: Opetussuunnitelmien mukaan

Aikuiset

- Arjen neuvonta
 - Yleisöluennot
 - Kirjallisuuspiirit
 - Näyttelyt
 - Tapahtumat
- Varhaiskasvatuksen, peruskoulun, ammattikoulujen ja lukion opetussuunnitelmat.
 - Joka kunnassa joku rakenne kouluuyhteistyölle? Porissa esim. mediasatutunnit, eskarit "kirjastoetsivinä", 3. lk. kirjavinkkaus, 4. lk. tiedonhaku, 7-9 kirjavinkkaus, mediatyöpajoja.
 - Joka asiakasryhmälle: muutaman seuraavan vuoden tavoitteet. Esim: pelillisten keinojen lisääminen; mediakasvatusaiheinen pakopeli yläkouluille

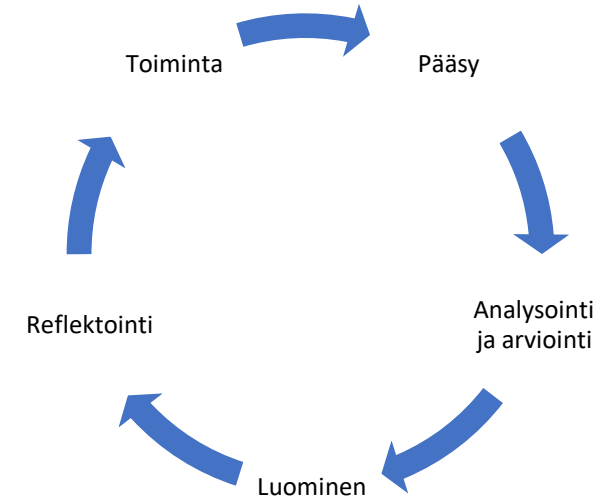

Erityisryhmät

- Seniorit
- Maahanmuuttajat
- Muut erityisryhmät, kognitiiviset vammat ym.
- Vähän tai huonosti lukevalla aikuisella mediataitoihin liittyvä kriittinen lukutaito voi jäädä saavuttamatta. Lukemattomat Mahdollisuudet – hankkeen kokemusten jakaminen koulutuksissa, Liboppi-ympäristössä. (Lukulux-käsikirja)

Oppimisteorian tarve ->

- 1. Pääsy (Access). Media- ja teknologiatyökalujen löytäminen ja niiden taitava käyttö, sopivan ja olennaisen tiedon jakaminen muille.
- 2. Analysointi ja arviointi (analyze & evaluate). Viestien ymmärtäminen ja kriittinen ajattelu sanoman laadun, todenmukaisuuden, uskottavuuden ja näkökulman analysointiin ottaen huomioon viestien mahdolliset vaikutukset tai seuraukset. Esim. käyttäjä ymmärtää miten tieto organisoituu massamediassa ja kuka ”omistaa” tietoa.
- 3. Luominen (create). Sisällön luominen. Usko omaan ilmaisuun, tietoisuus sen tarkoituksesta, yleisöstä ja sen luomisen tekniikoista.
- 4. Reflektointi (reflect). Sosiaalisen vastuun ja eettisten periaatteiden soveltaminen omaan identiteettiin ja kokemukseen, viestintäkäyttäytyminen. Esim. oman käyttäytymisen vastuullisuus.
- 5. Toiminta (Act). Työskenteleminen yksilöllisesti ja yhteistyössä muiden kanssa tiedon jakamiseksi ja ratkaista perheen, työpaikan ja yhteisön ongelmia. Osallistuminen yhteisön jäsenenä paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla

”Nämä viisi osaamisen tasoa toimivat yhdessä voimaannuttavana kierteenä ja tukevat ihmisten aktiivista osallistumista, elinikäistä oppimista; sekä luoden että kuluttaen viestejä.”

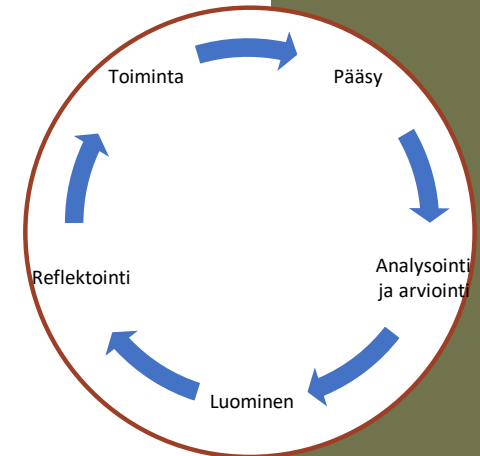
- Pääsy:
 - Aineistot: kirjaston monipuoliset aineistot: kirjat, elokuvat, pelit, sekä sähköiset materiaalit
 - Kirjastotila: aineistojen ja palveluiden sijainti fyysisessä kirjastotilassa
 - Mediavälineet: peruskäyttö siten, että asiakas löytää haluamiaan sisältöjä
 - Kirjaston viestintä ja verkkokirjaston käyttö: saavutettavuus
- Analysointi ja arviointi:
 - Aineistot: ymmärrys mm. verkkokirjaston hakutoiminnoista, aineiston ikärajoista
 - Tietoaineistot: taito erottaa luotettava tieto epäluotettavasta. Kriittinen suhtautuminen näissä lähteissä esitettyyn tietoon, lähdekritiikki
 - Luennot ja muut tapahtumat
- Luominen:
 - Aineistot: lukukokemuksen jakaminen eri tavoin esim. lukupiireissä, somessa
 - Verkkokirjasto: omien suosikkilistojen luominen
 - Työpajat

- Reflektointi:
 - Tietoisuus omasta ajattelusta ja tulkinnasta pohtimalla näiden perusteita
 - Huomion kiinnittäminen omiin kulttuurisidonnaisiin merkityksiin ja niiden syntymekanismeihin
- Toiminta:
 - Aineistot: kirjastosta saatujen tietojen perusteella toimiminen aktiivisena kansalaisena
 - Kirjaston tilat: harrastuspiirin kokoontuminen kirjaston tiloissa

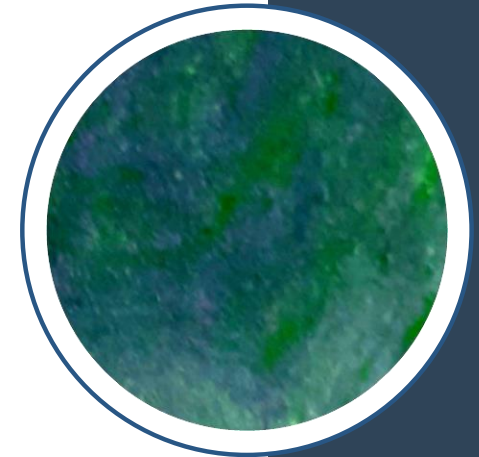
Kehittäminen - Mediatuokioihin lisää tasoja. Voisiko:

- ryhmä suorittaa pienen tehtävän tai tehdä toiselle ryhmälle tehtävän (luominen)
- Esitellä lukemiseen liittyviä sosiaalisen median mahdollisuuksia (pääsy, analysointi ja arviointi)
- Miettiä omaa median käyttöään, itseään lukijana (reflektointi)
- yhdessä miettiä, miten äsken opittu viedään arkielämään (toiminta)

Mitä seuraavaksi?

- Kurssi ja keskustelualusta Liboppiin
- Eri asiakasryhmiin keskittyviä webinaareja työpajoineen
- Korona hidastaa – ryhmäkäynnit vähissä
- Verkostot vastuussa eri osa-alueiden työstä (IKI, Varsat, vankilatyö...)
- Pelillisuus tulee kirjastopedagogiikkaan: Pelillisyyden uudet keinot kirjojen maailmaan –hanke, yhteiset pakopelimateriaalit “Robottitehdas” (Ääres eduEscape)
- Henkilökunnan taitotasossa tähdätään vähintään YKN:n määritelmään asiakaspalvelussa toimivan digitaidoista pöytäkoneella ja mobiilisti (Turussa ”pakollinen” YKN-kurssi Liboppi-alustalla).
-

Kiitos!

Yhteystiedot: leena.pylkko@turku.fi, puh. 040 3500861

Lounais-Suomen yleisten kirjastojen mediakasvatussuunnitelman teksti:
<https://ls-kirjastot.fi/ake/alueellinen-mediakasvatussuunnitelma/>

Muut lähteet:

Hobbs, Renée (2010). Essential Competencies of Digital and Media Literacy.
https://assets.aspeninstitute.org/content/uploads/2010/11/Digital_and_Media_Literacy.pdf.
Luettu 31.3. 2020.

Leena Pylkkö: Back to content: Nelson Goodman as philosophical basis for multiliteracy.
Qualitative and Quantitative Methods in Libraries (QQML) 4:909 –916, 2014
http://qqml.net/papers/December_2014_Issue/3412QQML_Journal_2014_Pylkko_Dec_909-916.pdf

Rasi, Päivi, Vuojärvi, Hanna, Hyvönen, Pirkko (2016). Aikuisten ja ikääntyneiden mediakasvatus, teoksessa Monimuotoinen mediakasvatus. KAVI: Kansallisen audiovisuaalisen instituutin julkaisuja, 1/2016, Toimittaneet L. Pekkala, S. Salomaa, S. Spisak.

